

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XXXI. Corollarium secundum. Nulla est voluntas, omni ex parte
bona, ad debitumque finem ultimum ordinata, sine charitate, saltem
generaliter dicta, & imperfecta, ut Sanctorum habet Theologia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

ne sunt, quarum fructus boni sunt, & debent Deo placere. Propterea ergo totis viribus impugnavit genus illud operum naturaliter bonorum, ne colorem, aut verisimilitudinem consequens istud haberet. Propterea (inquam) totis viribus infectatus est actus steriliter bonos, quos Julianus comminiscabatur. Nec potuit non infectari, salvo principio suo (quod ut certum statuit) de necessitate gratiae, tam ad singulos actus bonos, quam ad vitandum, ne aliqua ex parte peccemus, in omni eo quod facimus. Quam gratiae necessitatem statuit in locis Prolegom. 6. c. 19. relatis, necnon iis quae libro sequenti proferuntur.

337 Augustino jungamus fidelem discipulum Aquinatem, qui in 1. dist. 1. q. 3. ad 3. dicit quod nullus actus, procedens a ratione deliberante, est inaccessibilis. Quasi refertur in Deum, supposita gratia, meritorius est. Si autem non refertur, peccaminosus est.

338 Et 1. 2. q. 21. a. 4. ex professo tractans quaestionem: *utrum actus humanus, in quantum est bonus vel malus, habeat rationem meriti, vel demeriti apud Deum?* In argumento *Sed contra* imprimis arguit sic: dicitur Eccles. ult. cuncta quae sunt, adducet Deus in iudicium, sive bonum sive malum. Sed iudicium importat retributionem, respectu cuius meritum vel demeritum dicitur. Ergo omnis actus bonus, vel malus, habet rationem meriti vel demeriti apud Deum. Deinde in corp. dicit quod actus alicujus hominis habet rationem meriti, secundum quod ordinatur in Deum. Omnis verò actus bonus, debetque omnibus circumstantiis vestitus, secundum ipsum, ordinatur in Deum. Est enim debitum, ut ad finem ultimum omnes actus nostri referantur. Et ad 3. Totum quod homo est, & quod potest, & habet, ordinandum est ad Deum. Et ideo omnis actus hominis bonus, vel malus, habet rationem meriti, si sit bonus, vel demeriti apud Deum, si sit malus, quantum est ex ipsa ratione actus, id est, quantum est ex parte operis, praescindendo a statu operantis, qui debet esse in statu gratiae gratum facientis, ad meritum condignum, seu simpliciter dictum. De quo proinde merito intelligendus est S. Doctor, si quando contrarius videatur.

339 Præterea S. Doctor id ipsum aperte insinuat ibidem q. 114. a. 4. dum ait quod meritum vite aeternae primò pertinet ad charitatem, ad alias autem virtutes secundario, secundum quod earum actus à charitate imperantur. Sic enim argumentor: Omnis actus omni ex parte bonus, vel est charitatis actus, vel à charitate imperatus (juxta S. Doctorem, non admittentem actum omni ex parte bonum, nisi relatum in Deum, quod secundum ipsum pertinet ad charitatem.) Sed omnis actus charitatis, vel à charitate imperatus, quantum est ex parte actus, meritorius est. Cum meritum ex parte actus primò pertineat ad charitatem, ad alias autem virtutes, secundum quod earum actus à charitate imperantur.

Denique 2. 2. q. 104. a. 3. dicit, quod quaecumque virtutum opera ex hoc sunt meritoria apud Deum, quod sunt ut obediatur voluntati divinae. Quaecumque verò fiunt propter Deum (uti fiunt omnes actus boni, in Deum relati) fiunt, vel formaliter, vel virtualiter, ut obediatur voluntati divinae. Cum ex charitate fiant, quae omnia facit, quia placita sunt Deo.

CAPUT XXXI.

Corollarium secundum. Nulla est voluntas, omni ex parte bona, ad debitumque finem ultimum ordinata, sine charitate, saltem generaliter dicta, & imperfecta, ut Sanctorum habet Theologia.

Voluntas quippe omni ex parte bona, ad Deumque finem ultimum rectè ordinata, formaliter vel fontaliter est amor ordinatus. Omnis verò amor ordinatus, vel est Dei propter se, vel creaturae propter Deum; adeoque vel charitas, vel procedens ex charitate, saltem imperfecta, & generaliter dicta, ut constat ex dictis lib. 3. 5. 6. & 7.

Hanc autem Sanctorum esse doctrinam, ostenditur 1°. ex Augustino l. 14. de Civit. Dei c. 7. ubi sic: *Bona voluntas iustitiae in Scripturis charitas appellatur.* De gratia Chr. c. 21. *Quasi verò aliud sit bona voluntas, quam charitas.* In Psal. 36. *Ipsa est charitas, quae dicitur bona voluntas.* Homil. 8. inter 50. *Bona enim voluntas est ipsa charitas.* Lib. 3. oper. imperf. in Julian. c. 108. Pelagianus urgens, ut inter divinae gratiae species ponant dilectionem, quae non ex nobis, sed ex Deo esse Scriptura testatur: de ista dilectione dicit, quod sine ea nullus est bona voluntas, & cum ea nullus est nisi bona voluntas. Dilectio verò, quam non ex nobis, sed ex Deo esse Scriptura testatur, charitas est, secundum illud 1. Joan. Charitas ex Deo est. Et ipse Augustinus loco citato de Civit. fatetur, *Scripturas Religionis nostrae... non aliud dicere amorem, aliud dilectionem vel charitatem.* Ipsumque locis relatis (quibus similia habet in Psal. 9. & l. 2. ad Bonifac. c. 9. & alibi saepe) veri nominis charitatem intelligere, constabit ex dicendis cap. 35, atque insuper constat ex eo quòd lib. 12. de Civit. c. 9. bonam voluntatem confundat cum casto Dei amore (id est Dei propter se amore, ut sexcentis locis exponit.) Deus, inquit, Angelos cum bona voluntate, id est cum amore casto, quo illi adherent, creavit. Unde sine bona voluntate, hoc est Dei amore, nunquam sanctos Angelos fuisse credendum est.

2°. Ex Prospero lib. contra Collat. c. 22. aiente, quòd nullus est bona voluntatis motus, nisi quem creavit diffusa per Spiritum sanctum charitatis afflatus.

3°. Ex Chrysologo serm. de S. Laurentio, Non deest charitas, si non deest bona voluntas: ipsa enim ardens voluntas, dicitur charitas.

4°. Ex Caesario Arelat. homil. 2. de elec-

346 *mos. Bona voluntas, ipsa est charitas.*
 5°. Ex Jona Episcopo Aurelian. in Spicilegio Dackerii to. 5. ubi agens de institutione Regis, *Cum charitate (inquit) cuncta sunt bona; sine charitate verò nulla haberi possunt. Charitate carens... non est bona voluntatis. Definitio quippe charitatis est (ut Doctores nostri tradunt) bona voluntas.* Ex quo testimonio vides hanc esse vulgatam veterum Patrum, Doctorumque sententiam.

347 6°. Ex Bernardo serm. 1. in festo Pentecost. *Ut bene faciant... affici ad bonum necesse est, ab eo utique Spiritu, qui adjuvat infirmitatem nostram, & per quem in cordibus nostris diffunditur charitas, quæ est bona voluntas.*

348 7°. Ex D. Aëlredo, qui similia habet in spec. charit. l. 2. c. 18. Et lib. 3. c. 7. Et in compend. spec. c. 15. & 16. Similia quoque habentur in lib. de amore c. 7. inter opera Bernardi.

CAPUT XXXII.

Corollarium tertium. Nullum est opus undequaque bonum, debitisque omnibus circumstantiis vestitum, sine charitate ut supra, nisi communis est traditio Sanctorum.

349 **Q**uia nullum est opus, undequaque bonum, debitisque omnibus circumstantiis vestitum, nisi quod ex amore ordinato procedit, referturque in Deum propter se dilectum. Quod sine charitate non fieri constat ex superioribus, per seque est manifestum.

350 Nec ista nova est assertio, sed perspicua Augustini, aliorumque veterum Patrum traditio.
 1°. Quia Augustinus lib. de grat. & lib. arb. c. 18. *Quidquid (inquit) se putaverit homo facere bene, si fiat sine charitate, nullo modo fit bene.* L. de grat. Chr. c. 26. *Quid boni faceremus, nisi diligeremus? Ubi non est dilectio, nullum bonum imputatur, nec rectè bonum opus vocatur.* L. de spir. & lit. c. 14. *Non enim fructus est bonus, qui de charitatis radice non surgit.* L. 1. serm. Dom. in mont. c. 5. *Ubi charitas non est, non potest esse iustitia.* In Psal. 67. *Ea sola bona opera dicenda sunt, quæ sunt per dilectionem Dei.* In Psal. 89. *Omnia bona opera nostra, unum opus est charitatis... hinc enim recta sunt opera, cum ad hunc unum finem diriguntur.* In Psal. 118. serm. 15. *Quando sine charitatis fit mandatum, tunc fit verè opus bonum.* Serm. 175. de verb. Apost. Ephes. 3. c. 4. & Epist. 106. *Charitas sola bene operatur.* L. 2. de divers. qq. ad Simplician. q. 1. *Donis Dei non bene utitur, nisi charitas.* Enchirid. c. 121. *Quod ita fit vel timore pæne, vel aliquâ intentione carnali, ut non referatur ad illam charitatem, quam diffundit Spiritus sanctus in cordibus nostris, nondum fit quemadmodum fieri oportet, quamvis fieri videatur... Quæcumque ergo mandat Deus, & quæcumque non jubentur, sed spirituali consilio monet & r. ... tunc rectè sunt, cum referuntur ad diligendum Deum,*

& proximum propter Deum. L. de fid. & operib. c. 7. *Quidquid homo velut rectè fecerit, nisi ad pietatem, quæ ad Deum est, referatur (id est, ad dilectionem Dei: quia diligere Deum ex toto corde... hæc recta pietas, ait l. 10. de Civit. c. 3.) rectum dici non oportet.* Epist. 105. *Charitas, sine qua nemo bene vivit.* L. 4. contra Julianum c. 3. *Qui non facit opera bona, intentione fidei bona, hoc est ejus quæ per dilectionem operatur, totum quasi corpus, quod illis, veluti membris, operibus constat, tenebrosus est, hoc est, plenum nigredine peccatorum.* Et infra: *Sine amore Creatoris nullis ququam bene utitur creaturis.*

2°. Quia idem Augustinus sexcentis locis dicit, opera bona, quæ ex charitate non fiunt, non fieri sicut oportet, non agi sicut agenda sunt, &c. Cum ea facere sicut oportet, vel sicut agenda sunt, sit ea ex charitate facere, prout expressè dicit in lib. de corrept. & grat. c. 2. ubi explicans, quid sit opus præceptum agere sicut agendum est, *id agunt (inquit) sicut agendum est, id est, cum dilectione & delectatione iustitiæ.* Quod duabus post lineis magis explicat, dicens: *id est, ex charitate faciendo.* Et ratio est, quia facere sicut oportet, est facere bene, est facere rectè, est facere verè seu veraciter, &c. Quæ verò non fiunt ex charitate, non fiunt rectè, non fiunt bene, non fiunt veraciter, uti tradit in testimonio numero præcedenti relatis ex lib. de grat. & lib. arb. c. 18. Epist. 105. & 106. Serm. 17. in Psal. 118. 4. contra Julian. 3. Nec non lib. 2. ad Bonifac. c. 9. ibi: *Quando non amore iustitiæ fit bonum, nondum bene fit bonum.* Lib. 21. de Civit. c. 16. *Neque id veraciter atque sinceriter fit, nisi vera delectatione iustitiæ.* L. de bono persever. c. 16. *Charitas, quæ unâ Deo veraciter obeditur.* Et Enchirid. 121. *Tunc rectè fiunt, cum referuntur ad dilectionem Dei, &c.*

352 Ex quibus phrasibus, ad invicem collatis, tria colligimus. Primum est, hæc esse synonyma apud Augustinum: *Opus factum sicut oportet, vel sicut agendum est, opus bene factum, opus rectè factum, opus usquequaque bonum, opus debitis circumstantiis omnibus vestitum, &c.*

Secundum est, omne opus bene factum, sive usquequaque bonum (secundum Augustinum) esse opus vera pietatis, opus ad veram pietatem pertinens, opus, quo pie & bene vivimus, &c.

Tertium est, opus non factum ex charitate, non ideò, secundum Augustinum, non esse factum sicut oportet, quia non est proficuum ad salutem, quia non meritorium, &c. imò ideò non esse meritorium & proficuum ad salutem, quia non factum sicut oportet, non rectè factum, non usquequaque bonum, &c. Omne namque opus rectè factum (secundum Augustinum cap. 30. relatum) proficuum est ad salutem, meritoriumque: Nulla quippe opera rectè facta, sive usque-